

KOOLITUSKAVA	
KOOLITUSE NIMETUS	LASTEKAITSETÖÖTAJATE PÕHIKOOLITUS
Õppekava rühm Täienduskoolituse standardi järgi	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppe kogumaht (akadeemilistes tundides)	108 tundi, millest 80 on auditoorne ja 28 tundi iseseisev tööd.
Sihtgrupp	Kohalike omavalitsuste, maavalitsuste ja Sotsiaalkindlustusameti ametnikud, kes täidavad Lastekaitseaduses või muus õigusaktis sätestatud ülesandeid lapse õiguste ja heaolu tagamisel
Õppe eesmärk	Lastekaitsetöötajad omandavad, hoiavad või täiendavad töös vajalikke kompetentse, mis on vastavuses Lastekaitseaduse ning Laste ja perede arengukavaga 2012-2020.
Õppekeskkond	Koolitused toimuvad õppetööks sobivates ning tingimustele vastavates seminariruumides.
Koolituse läbimisel väljastatavad dokumendid	Tunnistus, kus on märgitud moodulid, milles lastekaitsetöötaja osales. Juhul, kui hindamiseks mõeldud ülesandeid ei esitata, väljastatakse tõend, kuhu on märgitud osaletud auditoorse töö tunnid ja nendes läbitud teemad.
Nõuded koolituse lõpetamiseks	Koolitust võib läbida tervikuna või valida mõned moodulid. Tunnistusega lõpetamise tingimuseks on valitud moodulite kontakttundides osalemine 85% ulatuses, kõigi kodutööde tegemine ning mooduli kavas sisalduva teadmiste või oskuste hindamise sooritamine.

I moodul	
Mooduli nimetus	Ennetus ja kogukonnatöö
Mooduli maht (akadeemilistes tundides)	20 akadeemilist tundi, millest 16 on auditoorset ja 4 tundi iseseisvat tööd
Mooduli eesmärk	Osaleja mõistab ennetustöö aluseid lastekaitsetöös.
Õpiväljundid	Koolituse lõpuks õppija: <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ennetustöö eesmärgi, sisu ja sellega kaasnevat ülesandeid, • teadvustab enda rolli kodanikuvastutuse ja kogukonna ühiselu edendamisel, • tähtsustab KOV laste ja perede heaolu profiili koostamist ja mõistab selle kasulikkust.
Õppesisu	<ul style="list-style-type: none"> • Lastekaitsetöö eesmärk ja väärtus: lapse heaolu ja areng. Perekond kui oluline kasvukeskkond, ümbritseva keskkonna mõju lapsele. • Ennetavate sekkumiste tasandid, näited sekkumistest seal. Kogukond kui ressurs laste heaolu toetamiseks.. • Lastekaitsetöötaja koostööpartnerid. • Mis on teadmispõhine ja teaduspõhine lähenemine ja millised on tõenduspõhised programmid. • Laste ja perede heaolu olukorra analüüsimine kohalikus omavalitsuses: milleks see on vajalik ja kuidas teostada. • Kuidas leida olemasolevaid andmeid, kuidas andmeid juurde koguda, esitleda, tõlgendada.

	<i>Iseseisev töö</i> : oma piirkonna ennetustegevuste kirjeldus ja analüüs kohaliku omavalitsuse tasandil (enne koolitust) ning essee vajalike ennetustegevuste ja kogukonnatöö võimaluste kohta kohalikus omavalitsuses (peale koolitust).
Õppemeetodid	Grupitöö, loeng ja arutelu, iseseisev töö.
Õpiväljundite saavutamise hindamine	Iseseisvad tööd, nende analüüs koolitusel ja koolitajate tagasiside peale koolitust.
Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus koolitajatel	Koolitaja peab olema sotsiaaltöö, sotsiaalpedagoogika, eripedagoogika, noorsootöö, kasvatusteaduste, rahvatervise või psühholoogia alase kõrgharidusega (vähemalt magistrikraad või sellele vastav haridustase). Juhul, kui on eripedagoogika, noorsootöö, kasvatusteaduste, rahvatervise või psühholoogia alane haridus, peab koolitajal olema lisaks tööalane kokkupuude lastekaitsega vähemalt üks aasta soovitavalt arendustegevuse kaudu ja olema kursis Lastekaitseseadusega. Lisaks peab koolitaja olema läbinud Tervise Arengu Instituudi või Sotsiaalministeeriumi poolt korraldatud tõenduspõhise sekkumise ja praktika täienduskoolitusel.
Soovituslik materjal	<p>Lastekaitseseadus. RT I 06.12.2014, 1. Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/106122014001</p> <ul style="list-style-type: none"> § 4 – Lapse heaolu § 5 – Lapse õiguste ja heaolu tagamise põhimõtted § 6 – Ennetamine § 7 – Lapsevanema ja last kasvatava isiku vastutus § 8 – Koostöö § 15 – Sotsiaalkindlustusameti ülesanded § 17 – Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded <p>Uued põhimõtted Lastekaitseseaduses: http://www.sm.ee/et/uued-pohimotted-lastekaitseaduses</p> <p>Laste ja perede arengukava 2012-2020 (2011). EV Sotsiaalministeerium</p> <p>Hooliv kogukond. http://www.ami.ee/hoolivkogukond/; https://www.youtube.com/watch?v=-4bDG7robM</p> <p>E-juhend kogukondade terviseprojektide planeerimiseks (2015). Tallinna Ülikool http://terviseilmajaam.hk.tlu.ee/ilmajaam/</p> <p>Laste ja noorte heaolu toetavad tõenduspõhised ennetusprogrammid: Vanemlusprogramm "Imelised aastad": http://www.tai.ee/et/instituut/koostooprojektid/vanemlusprogramm Rajaver, A. (2014). Vanemlusprogramm parandab laste elu ja tulevikuväljavaateid. <i>Sotsiaaltöö</i> 6, lk 22-24 http://www.tai.ee/images/Artiklid/Sotsiaalpoliitika_Vanemlusprogramm_p_arandab_laste_elu.pdf</p> <p>Kasvandik, L., Edovald, T., Treial, K., Vajakas, K. (2014). "Vanemlusprogrammide Triple P ja Incredible Years süsteemide võrdlev analüüs" http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/vanemlusprogrammide_vordlev_analues_loppraport.pdf</p> <p>Muud programmid (valik):</p>

Mitmedimensiooniline pereteraapia:

<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/mitmedimensiooniline-pereteraapia/>

VEPA käitumisoskuste mäng: <http://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamine/koolis/tervise-edendamine-koolis/koostoprojektid/vepa-mang>

SPIN programm: <http://www.spinprogramm.ee/>

KiVa programm: <http://www.kivaprogram.net/estonia>

Agressiooni Asendamise Treening (AAT). (Agression Replacement Training – ART). Päril kodulehte ei leidnud.

<http://www.teankoolitus.ee/moodul.php?moodul=CMS&Komponent=NewsFront&f=viewNews&id=1>

EFFEKT programm: <http://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamine/koolis/tervise-edendamine-koolis/koostoprojektid/efekt>

Kiusamisest vabaks: <http://kiusamisestvabaks.ee/>

Edovald, T. (2015). Tõenduspõhine sekkumine - vaenlane või abimees töös laste ja peredega? *Sotsiaaltöö*, 4, 63-70.

Kasvandik, L., & Treial, K. (14. september 2014). [Tõenduspõhised sekkumised laste ja perede valdkonnas](#). TAI veebiseminar. Perekeskus Sina ja Mina e-koolitused.

Urponen, K., ja Mattila, R. (2013). [Tõenduspõhise praktika võimalused sotsiaaltöös](#). *Sotsiaaltöö*, 1, 20-4.

Edovald, T. (2012). [Tõenduspõhised sekkumised: investeerimine lastesse ja peredesse](#). Riskilaste konverents 3.oktoober 2012. Ettekande slaidid.

Edovald, T. (2011). [Ennetusöö ja tõenduspõhised sekkumised laste ja perede arengukava kontekstis](#). *Sotsiaaltöö*, 4, 8-11.

Sotsiaalkindlustusameti kodulehel asuv Eestis olemasolevate tõenduspõhiste sekkumiste kaardistus: <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/ennetus/>

Tõenduspõhised programmid noortele, nt Blueprints for Healthy Youth Development: <http://www.blueprintsprograms.com/criteria>

Laste ja perede heaolu profiili koostamine. Juhendmaterjal kohalikule omavalitsusele. (2016).

https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaalteenused/Abiks_spetsialistile/ska_lpp_juhend_290416.pdf

Valminud terviseprofiilid: <http://www.terviseinfo.ee/et/tervise-edendamine/tervise-edendamine-paikkonnas/paikkonna-terviseprofiil/valminud-terviseprofiilid>

Tervise ja heaolu uuringute läbiviimine paikkonnas. (2012). Tervise Arengu Instituut

http://www.terviseinfo.ee/et/truekised?filter_catid=23&filter_year=2012&filter_typeid=4&filter_pubid=1&filter_languageid=3&filter=Tervise+ja+heaolu+uuringu&limit=5&filter_order=p.publish_year&filter_order_Dir=DESC

II moodul	
Mooduli nimetus	Lastekaitsetöö õiguslikud alused
Mooduli maht (akadeemilistes tundides)	26 akadeemilist tundi, millest 16 on auditoorset ja 10 tundi iseseisvat tööd
Mooduli eesmärk	Ülevaade kohaliku tasandi lastekaitsetööd reguleerivast riigisisest ja rahvusvahelisest õigusest
Õpiväljundid	<p>Koolituse lõpuks õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab lapse õigusi ning lapse parima huvi väljaselgitamise põhimõtteid ja protsessi. • Teab oma õigusi ja kohustusi lapse huvide kaitsmisel, sh isikuandmete kaitse põhimõtteid koostööpartnerite ja meediaga suheldes. • Mõistab vanema ja lapse õigussuhte olemust, teab lapse perest eraldamise protsessi õiguslikke aluseid. • Saab aru enda kui spetsialisti rollist erinevates menetlustes, haldusmenetluse õiguslikest alustest ja kaalutusotsuse tegemise põhimõtetest. • Teab, millised on kohaliku omavalitsuse kohustused lastega seotud menetlustes ja oskab koostada avaldusi ja arvamusi kohtule. • Teab kohaliku omavalitsuse kohustusi eestkostjana ning nende teostamiseks vajalikke toiminguid.
Õppesisu	<ul style="list-style-type: none"> • Lapse õigused ja huvid (LÕK printsiibid). • Lapse vanus ja õiguslik staatus erinevates menetlustes. Laps tsiviilmenetluses. Laps kriminaalmenetluses (süüdistatav, kannatanu, tunnistaja). Laps väärteomenetluses. Teovõime laiendamine. • Täitemenetlus. Haldusmenetlus. • Hädaohus oleva lapse eraldamine perekonnast ja sellega seotud toimingud. • Perekonnaõigus, vanema ja lapse õigussuhe. Vanemate ühine hooldusõigus (isikuhooldusõigus, varahooldusõigus, õigus otsustada lapsega seotud asju). Otsustusõigus. Hooldusõiguse osaline ja täielik lõpetamine ning üleandmine ühele vanemale. • Hooldusõiguse üleandmine, piiramine, peatamine ja äravõtmine. Vanem kui lapse seaduslik esindaja. Piirangud. Kohtu nõusolekul tehingute tegemine. Suhtlusõigus. Eestkostja ja erieestkostja. Lepitusmenetlus. Lapserööv. • Kohalik omavalitsus lastega seotud menetlustes (kohtuvälised kokkulepped, kohtuvaidlused). Avalduste ja arvamuste koostamine. Õigus ja kohustus sekkuda eraellu. Eestkostet vajav laps. Ettekirjutus. Esialgne õiguskaitse. KOV eestkostjana. Lapsendamise korraldamine. <p><i>Iseseisev töö: eneserefleksioon teemal „Miks on lapse parima huvi väljaselgitamine raske (takistused, vastuolud...)?” ja kohtule arvamuse koostamine etteantud juhtumist lähtuvalt.</i></p>
Õppemeetodid	Loeng ja arutelu, juhtumi arutelu, grupitöö, iseseisev töö.
Õpiväljundite saavutamise hindamine	Iseseisev töö ja koolitajate tagasiside sellele.
Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni,	Koolitajate meeskonnas on teadmised laste õigustest (ÜRO LÕK printsiibid), lastekaitsetöö ja seda reguleeriva seadusandluse tundmine (erinevad seadused ja menetlused). Esindatud on nii õigusteaduste kui

<p>Õpi- või töökogemuse kirjeldus koolitajatel.</p>	<p>sotsiaaltöö erialaga (vähemalt magistrikraadiga) koolitajad. Vähemalt ühel koolitajal on varasem kogemus koolitajana pikaajaline (alates kolmest aastast). Moodulit viivad läbi vähemalt kaks koolitajat.</p>
<p>Soovituslik materjal</p>	<p>Lapse Õiguste Komitee Üldkommentaar nr 14. (2013). Lapse õigus tema parimate huvide esikohale seadmisele (artikkel 3 par. 1) http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2011/04/%C3%9Cldkommentaar-nr-14.pdf</p> <p>Aru, A., Paron, K. (2015). Parim huvi. Juridica VI https://www.juridica.ee/get_doc.php?id=2238</p> <p>Lastekaitseeadus. RT I 06.12.2014 https://www.riigiteataja.ee/akt/106122014001</p> <p>Lapsesõbralik õigusemõistmine – spetsialistide seisukohad ja kogemused. Kokkuvõte. (2015). Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2015-child-friendly-justice-professionals-summary_et.pdf</p> <p>Lapsesõbralik õigusemõistmine – spetsialistide seisukohad ja kogemused. Eesti kokkuvõte. (2015). Euroopa Põhiõiguste Amet http://humanrights.ee/seire-2/uuringud/franet/lapsed-ja-oigusemoistmine-eestis-kokkuvote/</p> <p>Lapsesõbralik õigusemõistmine – spetsialistide seisukohad ja kogemused. (2015). Euroopa Põhiõiguste Amet. http://fra.europa.eu/sites/default/files/child-friendly-justice-professionals1_et.pdf</p> <p>Lapsesõbralik kohtupidamine: põhiterminid. Euroopa Põhiõiguste Amet http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_child-friendly_justice_-_key_terms_ee.pdf</p> <p>Juhendmaterjal lapsele, kes annab kohtus tunnistusi. Koost.: A. Leps, J. Salla. Justiitsministeerium http://www.kohus.ee/sites/www.kohus.ee/files/elfinder/dokumendid/tunnistajana_kohtus.pdf</p> <p>Lapsed ja justiitssüsteem: lapse õigus olla ära kuulatud. [Video]. Euroopa Põhiõiguste Amet http://lasteombudsman.ee/et/lapsed-ja-justiitssusteem-lapse-oigus-olla-ara-kuulatud</p> <p>Täitemenetluse seadustiku kooskõlla viimine põhiseadusega. Õiguskantsleri märgukiri. (2015) (Lapse huvide arvestamine täitemenetluses) http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/6oiguskantsleri_mar_gukiri_taitemenetluse_seadustiku_kooskolla_viimine_pohiseadusega.pdf</p> <p>Vanema hooldusõiguse määramise uuring. (2013.) Tartu Ülikool RAKE https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/TOF/TOF_uuringud/32_vanema_hooldusoi_guse_maaramise_uuring_lop_praport.pdf</p> <p>Psühholoogilise abi andmine lapsele ja vanema õigused nõustamisprotsessis. Õiguskantsleri seisukoht. (2016). (Lapsevanema esindusõiguse küsimused)</p>

http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/psuhholoogilise_abi_andmine_lapsele_ja_vanema_oigused_noustamisprotsessis.pdf

Kas lapsi võib üksi koju jätta: <http://lasteombudsman.ee/et/kas-lapsi-voib-uksi-koju-jatta>

Kas lapsele võib lasteaeda järele tulla tema alaealine pereliige ja kas lapsel on lubatud iseseisvalt lasteaia käia: <http://lasteombudsman.ee/et/kas-lapsele-voib-lasteaeda-jarele-tulla-tema-alaeline-pereliige-ja-kas-lapsel-on-lubatud>

Ahas, E. (2015). Kas perest eraldamine on liigne sekkumine perekonnanautonoomiasse või üks lapse huve tagavatest meetmetest? Juridica VI https://www.juridica.ee/get_doc.php?id=2240

Noore ja tema vanaema suhtluse toetamine. Õiguskantsleri seisukoht. (2016). http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/noore_ja_tema_vanaema_suhtluse_toetamine.pdf

Tomberg, H. (2015). Suhtlusõigus. Märka last, 2. juuni <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2015/06/02/suhtlusoigus/>

Valma, K., Surva, L., Hääl, H. (2014). Lepitusmenetlus perevaidlustes. Juridica I <http://www.lepitus.ee/docs/juridica.pdf>

Hääl, H. (2016). Mis on perelepitus? Märka last, 6. jaanuar <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2016/01/06/mis-on-perelepitus/>

Orav, K. (2016). Lapsega legaalselt välismaale. Märka last, 12. veebruar <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2016/02/12/lapsega-legaalselt-valismaale/>

Laidvee, K. (2016). Lapsed vanemate lepingutes. Märka last, 6. jaanuar <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2016/01/06/lapsed-vanemate-lepingutes/>

Ahas, E. (2016). Elatisvõlgnevuse sissenõudmiseks on kasutusel uued meetmed. Märka last, 13. juuli <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/2016/07/13/elatisvõlgnevuse-sissenõudmiseks-on-kasutusel-ued-meetmed/>

Laste hoolekande korraldus valdades ja linnades. Riigikontrolli aruanne Riigikogule. (2013) <http://www.riigikontroll.ee/tabid/168/amid/557/ItemId/664/language/et-EE/Default.aspx>

Omavalitsuste tegevus nende eestkostel olevate laste elatisraha sissenõudmisel. Riigikontrolli aruanne Riigikogule. (2016) <http://www.riigikontroll.ee/tabid/168/amid/557/ItemId/912/language/et-EE/Default.aspx>

Žurakovskaja-Aru, K. (2015). Lapse õigus vs. võimalus suhelda vangistuses vanemaga – vanglavälisest suhtlemisest ümberpööratuna. Juridica VI https://www.juridica.ee/get_doc.php?id=2241

Lastekaitsetöötaja tegevus laste heaolu hindamisel. Õiguskantsleri seisukoht. (2016.) (Etteteatamata kodukülastuse teostamine koos politseiga) http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/lastekaitsetootaja_tegevus_laste_heaolu_hindamisel_0.pdf

	<p>Lastekaitse korralduse uuendamise alusanalüüs. (2013). PwC https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed ja pered/lastekaitse alusanaluus pwc 2013 27.11 2.pdf</p> <p>Asenduskoduteenuse analüüs. (2013). Lasteombudsman http://lasteombudsman.ee/sites/default/files/asenduskoduteenuse_analuus_0.pdf</p> <p>Juhend lastevastase vägivalda ennetamiseks ja vähendamiseks asenduskodudes. (2015). SOS Lasteküla Eesti Ühing http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed ja pered/Asendushooldus/vagivalda ennetamise juhis 0.pdf</p> <p>Meedia ja lapse õigused. (1999). MTÜ Lastekaitse Liit http://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2012/01/Meedia-ja-lapse-%C3%B5igused.pdf</p> <p>Laste õigused ja isikuandmete töötlemine. (2013). Andmekaitse Inspektsioon http://www.aki.ee/sites/www.aki.ee/files/elfinder/article_files/Laste%20%C3%B5igused%20ja%20isikuandmete%20t%C3%B6tlemine.pdf</p> <p>Abivajavast lapsest teatamine ja andmekaitse. Lasteombudsman http://lasteombudsman.ee/sites/default/files/IMCE/abivajavast_lapsest_teatamine_ja_andmekaitse - juhend_0.pdf</p>
--	---

III moodul	
Mooduli nimetus	Lapse heaolu, hindamine ja juhtumikorraldus
Mooduli maht (akadeemilistes tundides)	22 akadeemilist tundi, millest 16 on auditoorset ja 6 tundi iseseisvat tööd
Mooduli eesmärk	Osalenu mõistab lapse heaolu, oskab seda mitmekülgset hinnata ja leida lahendusi kasutades juhtumikorraldust.
Õpiväljundid	<p>Koolituse lõpuks õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb lapse heaolu erinevaid käsitlusi, lapse ja perekonna heaolu hindamise raamistikku ja selle elemente, oskab seda kasutada. • Teab lapse ja perekonnaga töötamise põhimõtteid. • Oskab kasutada keskkonna ressursse lapse ja perekonna abistamisel. • Oskab koostada juhtumiga seotud dokumente, sh juhtumiplaani STAR-is. • Teab juhtumikorralduse protsessi. • On koostanud ühe lapse hindamise kirjelduse.
Õppesisu	<ul style="list-style-type: none"> • Abivajav laps, hädaohus olev laps, lapse heaolu – personaalse vaate leidmine mõistete sisustamisel. • Lapse heaolu: mõistmine (erinevad lähenemised) ja hindamine. Hindamise kolmnurk. Esmane hindamine. Lapse kuulamine, lapsega rääkimine. Vanemate suutlikkuse hindamine. Täiskasvanud kliendiga suhtlemise eripärad. Keskkonna hindamine. • Juhtumi mõiste. Juhtumikorralduse protsess ja selle etapid, barjäärid juhtumikorralduse protsessis tegevuskava elluviimisel. • Juhtumiplaani ning lapse ja perekonna hindamise raamistiku seosed.

	<i>Iseseisev töö</i> : Ühe lapse hindamise kirjelduse koostamine arvestades lapse ja perekonna hindamise erinevaid aspekte.
Õppemeetodid	Loeng, arutelu, grupitöö, iseseisev töö.
Õpiväljundite saavutamise hindamine	Iseseisev töö ja koolitajate tagasiside sellele.
Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus koolitajatel	<p>Koolitajate meeskonnas on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Lapse heaolu hindamine</u> - laste ja perede heaolu käsitluse ja selle hindamis põhimõtete ja –meetodite tundmine, s.h. lapse heaolu hindamise raamistik (läbi viidud uuringud selles valdkonnas, praktiline töökogemus lapse heaolu hindamises). • <u>Juhtumitöö ja juhtumikorraldus</u> – juhtumikorralduse meetodi tundmine (läbi viidud uuringud ja meetodika rakendamise kogemus). Koolitajad tunnevad lastekaitsetöö praktikat ja seda reguleerivat seadusandlust (Lastekaitse seadus, Sotsiaalhoolekandeseadus jm). Vähemalt ühel koolitajal on varasem kogemus koolitajana pikaajaline (alates kolmest aastast). Moodulit viivad läbi vähemalt kaks koolitajat.
Soovituslik materjal	<p>Lastekaitse seadus RT I, 06.12.2014, 1. Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/106122014001</p> <p>Artikkel 12. Laste osalusõigus ja alaealisi käsitlev õigussüsteem. (2016). Kättesaadav: http://www.defenceforchildren.it/files/Twelve_handbook_Estonian.pdf</p> <p>Lapse ja perekonna hindamise juhend. (2009). EV Sotsiaalministeerium. Kättesaadav: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/lapse_ja_perekonna_hindamine_2009.pdf</p> <p>Lapsed ja noored: mitteinstitutionaalsete tegevuste uurimine, planeerimine ja järelevalve vastavalt Rootsi sotsiaalteenuste seadusele (i.a.).</p> <p>Lapse heaolu mõõtmise käsitlus. (2014). Statistikaamet. Kättesaadav: https://www.stat.ee/dokumendid/75444</p> <p>Sundja, A. (2016). Juhtumikorraldus lastekaitsetöös: praktikult praktikule. <i>Sotsiaaltöö</i>, 3, 55-59</p> <p>Medar, M., Kõre, J., Rähn, A., Narusson, D., Kiis, K. (2012). Juhised juhtumipõhise võrgustikutöö meetodi rakendamiseks. EV Sotsiaalministeerium /TÜ Pärnu Kolledž. Kättesaadav: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Juhtumikorraldus/jpv_juhised_12.06.2012.pdf</p> <p>Narusson, D. (2012). Juhtumikorralduse juhised. Kättesaadav: http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaalteenused/Abiks_spetsialistile/juhtumikorralduse_juhised_2016.pdf</p> <p>Medar, M., Narusson, D., Kiis, K., Saari, M., Kask, K., Koger, A., Paavle, S. (2006). Juhtumikorralduse käsiraamat. Tallinn: OÜ Imagoline. Kättesaadav: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Juhtumikorraldus/juhtumikorralduse_kasiraamat.pdf</p> <p>Juhised lastekaitsemenetluse läbiviimiseks sotsiaalteenuste ja –teenuste andmeregistris (i.a.). https://www.sm.ee/et/juhendid-ja-koolitused</p>

	<p>STAR andmeregistri koolitusmaterjal Juhtumimenetluse läbiviimine ja juhtumiplaani haldamine (i.a.). https://www.sm.ee/et/juhendid-ja-koolitused</p> <p>Juhendmaterjalid Sotsiaalkindlustusameti kodulehel (Abiks spetsialistile): http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-ja-pere/lastekaitse/abiks-spetsialistile</p>
--	--

IV moodul	
Mooduli nimetus	Töö lapse ja perega
Mooduli maht (akadeemilistes tundides)	40 akadeemilist tundi, millest 32 on auditoorne töö ja 8 iseseisev töö.
Mooduli eesmärk	Osalenu teeb koostööd lapse ja perega toetades lapse parimat huvi ja heaolu.
Õpiväljundid	<p>Koolituse lõpus õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Näeb perekonda süsteemina, oskab määrata pere arengufaasi ja teab, milliste ülesannetega peab pere selles toime tulema. • Oskab genogrammi oma töös algtasemel kasutada. • Oskab rääkida lapsevanema(te)le lastekaitse ootustest ja väljavaadetest kaasates neid samal ajal koostööle muutuste tekitamiseks. • Teab baastasemel vestlustehnikaid, mis soodustavad positiivseid suhteid ja pereliikmete kaasatust lastekaitsetöös. • Teab baastasemel lapsekeskse vestluse põhimõtteid ja arvestab nendega oma igapäevases töös, sh teab lapse õiguste juhtpõhimõtet „lapse osalemine“ ning suudab arvestada sellega oma töös. • Oskab juhtumeid menetledes küsida lapse arvamust, teab eetilisi põhimõtteid lapsega suhtlemisel ja oskab neid rakendada töös; teab erinevaid suhtlusvahendeid ja oskab neid vajadusel rakendada. • Teab positiivse vanemluse põhimõtteid ja on võimeline neid jagama igapäevatöös lapsevanematega. • Tunneb ja märkab erinevaid kriisireaktsioone ning oskab suhelda perega kriisiolukorras. • Mõistab oma rolli asendushooldusel elava lapse ja tema perega töötades, sh vajadust säilitada asendushooldusel elava lapse identiteet lähtudes lapse parimatest huvidest. • On valmis toetama lapse suhet ja suhtlemist päritoluperekonnaga lähtudes lapse parimatest huvidest.
Õppesisu	<ul style="list-style-type: none"> • Kiindumussuhte olemus ja olulisus. Pere kui süsteem, avatud süsteemi omadused. Erinevad peretüübid. • Pere arengufaasid, kärgpere eripärad. • Genogramm ja selle kasutamine töös peredega. • Koostöö perekonnaga lastekaitsetöös. Kriitilise tähtsusega aluspõhimõtted. (Esma)kohtumine pereliikmetega, informeeritud otsus.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ülevaade vestlustehnikatest. Lahenduskeskse lähenemise vestlustehnikad. Eesmärgistamine ja selle olulisus. Toimetulek vastupanuga. • Lapse kuvand. Lapsekeskne lähenemine. Lapsekeskse vestluse põhimõtted. Lapse õiguste juhtpõhimõte „lapse osalemine“. • Lapsega suhtlemine. Eetilised põhimõtted. Kontakti saavutamine. Suhtlusvahendid. Vestluse refleksioon. • Eri vanuses laste suhtlemisarengu eripärad ja nendega arvestamine. • Positiivse vanemluse mõiste, vanemluse teoreetilised alused, vanemlusprogrammid Eestis. • Kriisi mõiste. Täiskasvanute ja laste kriisireaktsioonide erinevused. Suhtlemine laste ja täiskasvanutega kriisiolukorras. Psühholoogilise esmaabi olemus. • Lastekaitsetöötaja roll töös asendushooldusele paigutatud lapse ja tema perega. Asendushooldusele paigutatud lapse identiteet. Töö päritoluperekonnaga. <p><i>Iseseisevad tööd:</i> genogrammi koostamine ühele perele, vestlustehnikate harjutamine ja selle refleksioon, kriisireaktsiooni etapid ja tugi nendes lapsele ja täiskasvanule, küsimused ja väike meilisuhklus koolitajaga lapsega suhtlemise teemal.</p>
Õppemeetodid	Praktiline harjutamine, arutelu, grupitöö, loeng-arutelu.
Õpiväljundite saavutamise hindamine	Iseseisvad tööd ja koolitajate tagasiside sellele.
Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus koolitajatel	<p>Koolitajate meeskonnas on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Peresüsteemi teema</u> – pereteraapia alaste teadmistega koolitaja • <u>Perega koostöö loomise teema</u> – sotsiaaltöö alaste teadmiste ning praktilise peretöö kogemusega koolitaja • <u>Lapsega suhtlemise teema</u> – psühholoogia või sotsiaaltöö alaste teadmiste ning praktilise lastega töötamise kogemusega koolitaja • <u>Asendushooldusel elava lapse teema</u> – sotsiaaltöö erialaga ja asendushooldusel töötamise kogemusega koolitaja • <u>Kriisiolukordade ja nende mõju teema</u> – psühholoogia erialaga ja praktilise kriisinõustamise ning lastega töötamise kogemusega koolitaja. <p>Koolitajatel on varasem koolituste läbiviimise kogemus vähemalt kolme aasta pikkune. Moodulit viivad läbi vähemalt neli koolitajat.</p>
Soovituslik materjal	<p>Lapse heaolu hindamise käsiraamat (2017). Sotsiaalkindlustusamet https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/sites/default/files/content-editors/Lastekaitse/Noustamisteenused/lapse_heaolu_hindamise_kasiraamat.pdf</p> <p>Eesti lastekaitse ja sotsiaaltöö minevikus ning mõisted nagu lastekaitse ja laste hoolekanne (lk 15-16). Toros, K. (2011). Assessment of child well-being: child protection practice in Estonia. Sotsiaalteaduse dissertatsioon, Tallinna Ülikool.</p> <p>Veebiseminar. Lastekaitse suundumus Lastekaitseeaduse (2014) perspektiivis: lastekaitse, lastehoolekanne ja valdkondadeülene koostöö. http://www.sinamina.ee/e-koolitused/spetsialistidele/</p>

Laste ja perede Arengukava 2012-2020. Ennetus, varane märkamine ja positiivse vanemluse toetamise fookus.

https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ ja_pered/laste_ ja_perede_arengukava_2012_-_2020.pdf

Lastekaitse korralduse uuendamise alusanalüüs, 2013. (mõisted lk 13).

https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ ja_pered/lastekaitse_alusanaluus_pwc_2013_27.11_2.pdf

Poopuu, T. (2013). " Lastehoolekanne Skandinaavias ja Eesti lastekaitse süsteemi väljakutsed". Sotsiaaltöö, 3, lk 26-29.

Uus ülemaailne sotsiaaltöö definitsioon. Sotsiaaltöö eesmärk, ülesanded ja väärtused. <https://www.iassw-aiets.org/global-definition-of-social-work-review-of-the-global-definition/>

Sotsiaaltöötaja kutsestandard 6 ja 7.

<http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10536292/pdf/sotsiaaltöötaja-tase-7.7.et.pdf>

Lapse parim huvi. Juridica, nr 6 (2015)

https://www.juridica.ee/get_doc.php?id=2238

Lapse parimast huvist lähtumise kohustus. Riisalo, S. ja Nikonov, E. (2013). Lapse parimast huvist lähtumise kohustus uue lastekaitse seaduse eelnõus. Sotsiaaltöö, nr6, lk 20-22.

Kiindumussuhtest. Allikas: Abiks lastekaitsetöös. Valimik teemakäsitlusi. (2012),

lk 20-26. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ ja_pered/abiks_lastekaitsetoos_-_valik_temakäsitlusi.pdf

Video. Paarist pereks. <http://www.sinamina.ee/e-koolitused/koolitused/koolitus/?sid=1>

Lapse ja pere arenguetapid ning nende käsitlus vaimse tervise seisukohast: ennetus, märkamine ja abi.

https://www.sm.ee/sites/default/files/contenteditors/Lapsed_ ja_pered/Lapse_oigused_ ja_headolu/sotsiaalministeerium_kogumik_laste_vaimse_tervise_toetamisest.pdf

Laste ja perede arengukava 2012-2020: Positiivne vanemlus.

Positiivne vanemlus ja vanemluse toetamine. allikas: Lapse õiguste ja vanemluse monitooring. Kirjanduse ülevaade ja metoodika aruanne. (2012). Praxis. Lk 27-33.

http://www.praxis.ee/fileadmin/tarmo/Projektid/Tooja_Sotsiaalpoliitika/Lapse_oiguste_ ja_vanemluse_monitooring_-_kirjanduse_ylevaade_ ja_metoodika_aruanne.pdf

Tark lapsevanem: Piiride seadmine lapsevanemale.

http://www.sinamina.ee/public/koolitused/tark_lapsevanem/index.html

Pere kui süsteem ning lapse aitamine läbi lapsevanemate.

<http://www.sinamina.ee/e-koolitused/spetsialistidele/>

Turvaline lapsepõlv ning vanemate kasvatus viisidel, mis kahjustab.

http://www.e-julkaisu.fi/ensi_ ja_turvakotien_liitto/turvalise_lapsepolve_poole/

Laps ja pere ökoloogilise teooria perspektiivist.
Video. <http://study.com/academy/lesson/bronfenbrenners-ecological-systems-theory-of-development-definition-examples.html>

Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Tugevustele suunatud lähenemisest: Toros, K. Tugevustele suunatud lähenemine. Õpiobjekt eesti keeles: Tugevustele suunatud lähenemine <https://sites.google.com/site/tugevustelesuunatudlaehenemine/>

Koostööst perekonnaga: Selg, M. (2009). Koostööst perekonnaga (lk 7-10), materjalist „Lapse ja perekonna hindamisjuhend”. Sotsiaalministeerium. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/lapse_ja_perekonna_hindamine_2009.pdf

Tugevustel põhinevast, ülesehitavast lähenemisest. Selg, M (2009). Tugevustel põhinev, ülesehitav lähenemine (lk 13-15), materjalist „Lape ja perekonna hindamisjuhend” Sotsiaalministeerium. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/lapse_ja_perekonna_hindamine_2009.pdf

Laps(ed) perevägivalda kontekstis. Linno, M; Strömpl, J. (2014). Lapsed perevägivalda kontekstis: Rauli ja Mari juhtum. Sotsiaaltöö, 1, 51–56.

Laste väärkohtlemise diagnostikasüsteem Kontseptsioon. (2012). TK & K Partnerid. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/vkd_kontseptsioon.pdf

Lapse kuvand ning lapse õiguste tagamise eeldused. Allikas: Lapse õiguste ja vanemluse monitooring. Kirjanduse ülevaade ja meetodika aruanne. Lk 10-14. http://www.praxis.ee/fileadmin/tarmo/Projektid/Tooja_Sotsiaalpoliitika/Lapse_oiguste_ja_vanemluse_monitooring_-_kirjanduse_ylevaade_ja_meetodika_aruanne.pdf

Lapse õigus olla ärakuulatud. Üldkommentaar nr 12. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/Lapse_oigused_ja_heaolu/uldkommentaar_nr_12.pdf

Liivamägi –Hitrov, A. ja Kask, K. (2016). Lapse küsitlemise käsiraamat. Tallinn. Justiitsministeerium. http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/lapse_kusitlemise_kasiraamat_2016_0.pdf

Toros, K. (2013). Lapse kaasamise võimalus tema heaolu hindamisse "kolme maja tööriista" näitel. Sotsiaaltöö, 6, 37-41.

Lapse identiteedi kujunemine ja elulootöömeetodist. Sindi, I. ja Strömpl, J. (2016). Asenduskodus elava lapse identiteedi kujunemise toetamine elulootöö meetodil. Sotsiaaltöö, nr 4.

Asendushoolduselt elluastuvate noorte uuring (2017). Praxis. <http://www.praxis.ee/tood/asendushoolduselt-elluastuvate-noorte-uuring/>

	Vanemliku hoolitsuseta laste asendushoolduse poliitika roheline raamat. (2014). EV Sotsiaalministeerium
	Abiks Lastekaitsetöös. Valimik teemakäsitlusi (2012).

Teemad, milles TAI sotsiaalvaldkonna koolitusnõukogu hinnangul on vaja võimalusel täiendavat koolitust pakkuda, sest neid ei jõua põhikoolituse sees piisavas mahus käsitleda*:

- *väärkoheldud lapse äratundmine ja töö perega;*
- *juhtumikorraldus;*
- *lapse heaolu hindamisraamistik;*
- *esmatasandi hindamisvahendid;*
- *perede kodupõhine abistamine: patronaaž, tugiisik, koduabiline;*
- *motiveeriv intervjuu;*
- *võrgustikutöö seminarid võrgustikele piirkondades;*
- *meedia ja lapse õigused, suhtlemine meediaga last mittekahjustaval moel;*
- *olulisemad valdkondlikud seadused (eraldi teema- või õigusaktipõhised koolitused);*
- *kaalutusotsuse tegemine;*
- *hooldusõigus, sh piiriülesed juhtumid;*
- *lepitus ja selle erinevad vormid;*
- *lastekaitsetöötaja läbipõlemise vältimine ja turvalisus;*
- *erivajadustega lapsed.*

*Täiendavate koolituste nimekiri ei ole lõplik.